

Какво му трябва на човек, когато реши да пътува за чужбина?

Драги читатели на рубриката „Актуално“ и „Информация как да преживея в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“

Настъпва края на 2017 г., през която заедно се опитахме да положим основите на сътрудничество при разработването на информационната рубрика за българските граждани, живеещи и работещи на територията на Република Чехия. Информация, необходима за законовото и сигурно пребиваване. И макар да звучи като от „доклад“, в края на всяка година е добре да се поогледаме, да помислим дали сме били полезни и ако отговорът е положителен, да продължим напред.

Като за всяко начало, можем да кажем, че изборът на теми, по които имате нужда от информация и консултации, бе на базата на нашия натрупан опит, но последните теми на рубриката са въз основа на Ваши запитвания, както до редакцията на списанието, така и до нашата страница www.infocentrumbg.com, за които Ви благодарим и които ни убедиха във възможностите на взаимното сътрудничество.

Ще се опитаме да систематизираме информацията, която тематично сме представяли в списанието, за да насочим Вашето внимание към най-съществените моменти, както законови, така и специфични, за да Ви помогнем и предпазим от нежелани проблеми, породени от липса на основна информация.

И така – най-важното е да сте информирани:

- За българските граждани не се изисква разрешение за работа в ЧР, като граждани на Европейския съюз и съгласно условията на чешкия трудов пазар.
- Задължение на работодателя е да информира съответните трудови служби, че е наел български гражданин на конкретно работно място.
- Работодателят няма право да прехвърля заплащането на глоба или някакъв вид санкция, свързана с регистрацията на българ-

ски гражданин като работник в Бюрото по труда, при наемането му на работа.

При наемане на работа:

- Необходим Ви е валиден личен документ (паспорт, лична карта или Разрешително за пребиваване). Направете си копие, за да имате готовност да го предоставите на работодателя. Не оставяйте личните си документи при работодателя. Могат да бъдат използвани не във Ваш интерес. В чужбина личният документ се предоставя на полицията само за проверка и се взема обратно.
- При постъпване на работа трябва да сте информирани за коректността на Агенцията за набиране на персонал или работодателя, които ще Ви наемат на работа и да изисквате вид трудов договор, който да Ви гарантира законови осигуровки (социални и здравни).
- Според новото трудово законодателство на ЕС е необходимо да притежавате потвърждение за социална и здравна осигуровка от всяка страна, в която сте се осигурявали, за да имате впоследствие право на пенсионно заплащане от съответната страна, да допълните трудовия си стаж в РБ и страните, където сте работили или най-важното, да продължите здравно да се осигурявате без глоби, където и да работите.
- Здравната осигуровка на трудово осигурения дава право за лече-

ние според правилата на чешкото законодателство. Документът за здравна осигуровка в ЧР е здравна карта, издадена от Чешката здравна каса (VZP), която трябва да получите от Вашия работодател. Здравната карта е с валидност до срока на Вашия трудов договор. С неговото изтичане, картата губи валидност и Вие оставате без осигуровки!!!

В случай, че останете безработен:

- Имате право в 3, максимално 8-дневен срок да се регистрирате в Бюрото по труда (Úřad práce) по адрес на регистрация в ЧР. Имате право на трудово обезщетение в случай, че имате заплатени осигуровки, не по малко от 12 месеца назад, през последните 2 години.
- Периодът, за който получавате обезщетение за безработица, зависи и от Вашата възраст в деня на подаване на заявлението за обезщетение. Ако сте до 50-годишна възраст, ще получите 5 месеца подкрепа. Ако сте на 50 – 55 години, имате право на осем месеца подкрепа, а ако сте над 55 години, можете да получавате обезщетение в продължение на 11 месеца.
- В случай, че работодателят Ви уволни без предизвестие, имате право на 2-месечна заплата като обезщетение, ако нямате друго условие, записано в трудовия Ви договор.
- Особено важно е да не бъдете

„Информация – как да преживея в чужбина и има ли нужда българинът от нея?“

отстранени от регистъра за безработни. Докато сте регистрирани, дори да не получавате подкрепа, имате здравно осигуряване.

Освен обезщетението за безработен, имате основание да бъдете подпомогани и за:

- Помощ за живеене/за наем – отпуска се на всички с постоянно разрешително за пребиваване в ЧР (trvalý pobyt), с ниски доходи, недостатъчни да покриват ежедневните им нужди за живот;
- Класическото общежитие (ubytovna) или хотел не се считат за място на постоянна регистрация.
- Помощта се получава въз основа на адресна регистрация за постоянно живеене, документите, които можете да приложите, нормативните разходи, които отговарят за случая и конкретните условия, които определят индивидуалността на помощта.

Правото на получаване на помощ се доказва с:

- Валиден личен документ, включително и за деца под 15 години и техните удостоверения за раждане.
- Документ за използване на жилище, договори, актове, адресна регистрация и др.
- Информация за деца на издръжка и документи за задължение за издръжка.
- Документ за здравословното състояние, потвърждаващ дългосрочно неблагоприятно здравословно състояние или временна нетрудоспособност.
- За всяко лице, доказателство за размера на месечния доход за три

календарни месеца назад, доказателство за пенсия за старост или инвалидност.

- Документи за цялостното социално и материално положение.
- Банкови извлечения.
- Документи за всяко лице, което получава здравноосигурителни обезщетения поради бременност или майчинство, доказателство за получаване на тези обезщетения и други документи, потвърждаващи вашия материален и социален статус и др.

И понеже настъпва зима, ще Ви припомним:

Конкретният месечен размер на помощта за отопление с твърдо гориво от 1.1.2017 до 12.12.2017:

Брой лица в едно домакинство	Крони
1 (едно)	711
2 (две)	973
3 (три)	1272
4 или повече	1572

Помощите се изплащат в социалните служби – по постоянно местоживеене на кандидата (trvalý pobyt), където кандидатът подава заявление за помощ.

Както винаги, в нашата рубрика не може без някаква новост.

Дори в края на годината, са направени промени в социалното законодателство:

Според последното изменение на Закона за социално подпомагане от м. декември 2017 година, социални помощи вместо в парична форма, ще се получават под формата на ваучери. Това се отнася основно за граждани, които получават обезщетения или помощи минимум шест месеца.

Замяната на част от паричната помощ с ваучери ще може да се решава индивидуално за всеки отделен случай. Съотношението на изплатените суми и ваучери ще е по преценка на персонала на Бюрата по труда. Те са инструктирани да преценяват редица фактори, както и самата ситуация на получателя на помощите, с цел ефективното използване на помощта в мястото на пребиваване на получателя. Ваучерите са предназначени за закупуване не само на хранителни

продукти, но и на основни санитарно-хигиенни средства, детски и лекарствени стоки, ученически пособия и дрехи. Ваучерите няма да може да бъдат използвани за покупка на алкохол и тютюневи изделия.

И накрая, за да завършим предпразничния брой на рубриката, ще обобщим нашите препоръки:

В основата на законовото и споконно пребиваване (кратко или дългосрочно) в ЧР е адресната регистрация. С последното изменение на закона за чужденците, включително и гражданите на ЕС, регистрацията е не само препоръчителна, но и задължителна след 30 дневен престой в ЧР. Нашата препоръка към Вас и нашето пожелание е: ползвайте адресната регистрация като силно мотивиращ момент. Предпазва Ви от глоби за незаконно пребиваване на територията на ЧР и от друга страна, регистрацията в полицията за чужденци и издаването на разрешително за пребиваване, води до получаване на чешко ЕГН (Rodné číslo), което Ви изравнява по административни права с чешките граждани, не само в трудовото законодателство, но и в икономически аспект, относно всичко, с което сме Ви запознали в нашата рубрика.

Източник: <https://www.penize.cz/davky-v-hmotne-nouzi/328438-prisnost-na-chudy-lid-od-prosince-mistopenez-poukazky>

И понеже всеки край е ново начало, надявам се и през 2018 г. отново заедно да развием рубриката от тематична информационна база, с информация за интересни, решени или нерешени казуси. Ще се радвам на Вашето сътрудничество, за да бъдем полезни на повече българи, търсещи решение.

Драги читатели на списанието „Роден глас“ и рубриката „Актуално“, пожелавам Ви през настоящите Коледни и Новогодишни празници много здраве и позитивни моменти, които да Ви заредят с желание за постигане на бъдещи предизвикателства, за които ще Ви е необходима и нашата информация и ние отново да се срещнем. Весела Коледа и щастлива Нова 2018 година! ♦